

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

معاونت آموزشی
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی
واحد برنامه‌ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره¹» ویژه دوره‌های کارآموزی/ کارورزی²

اطلاعات کلی دوره :

عنوان دوره کارآموزی/ کارورزی : کارآموزی بهداشت مادران و نوزادان
نام بیمارستان/ مرکز بالینی: بیمارستان ولیعصر
نام بخش/ گروه : اورژانس زایمان- نوزادان
مسئول آموزش: دکتر سریه پورتقی
اعضای هیأت علمی مدرس در دوره : دکتر سریه پورتقی
اطلاعات تماس مسئول آموزش: s-poortaghi@sina.tums.ac.ir
طول دوره : 10 روز

مرور اجمالی/ توصیف کلی دوره (انتظار می‌رود مسئول برنامه، ضمن ارائه توضیحاتی کلی، دوره را در قالب یک یا دو بند، توصیف کند.) :
در پایان دوره کارآموزی دانشجو باید قادر باشد از مددجو بر اساس نیاز وی و استانداردهای علمی مراقبت به عمل آورده و مهارت کسب نماید.

1. Course Plan

2. ضروری است در تدوین طرح دوره‌های کارآموزی و کارورزی هریک از بخش‌های بالینی ویژه دوره پزشکی عمومی، برنامه‌های آموزشی دوره‌های کارآموزی و کارورزی مصوب کمیته برنامه‌ریزی دوره پزشکی عمومی مد نظر قرار گرفته و در تدوین توان‌مندی‌های پایان دوره‌های مذکور، محورهای توان‌مندی مندرج در سند توان‌مندی‌های دانش‌آموختگان دوره پزشکی عمومی دانشگاه علوم پزشکی تهران، لحاظ گردد. این اسناد در تارنمای دفتر توسعه آموزش دانشکده پزشکی- منوی دبیرخانه پزشکی 90 به نشانی <http://medicine.tums.ac.ir/edo#>، قابل دسترس می‌باشند.

پیامدهای یادگیری مورد انتظار¹:

انتظار می رود فراگیران در پایان این دوره بتوانند:

در هر روز مددجو را با رعایت اصول علمی تحویل گرفته و در پایان با گزارش کامل از فعالیتهای انجام شده به مربی ارائه دهد. در هر روز معاینه بالینی در مورد مددجوی خود را انجام دهد

. موارد غیرطبیعی وضعیت سطح سالمتهای 1 و 2 و 3 مددجو را گزارش کند.

در هر روز با توجه به اطلاعات پرونده ، گزارشات بخش و معاینه بالینی ، بررسی های الزم را انجام داده و مشکلات مددجو را بر اساس اولویتهای تعیین نماید . مراحل فرآیند پرستاری را به طور کامل انجام دهد (تشخیص ، اهداف ، برنامه ریزی ، اقدامات ، ارزیابی کوتاه مدت)

عوارض ، نحوه استفاده و موارد کاربرد داروهای معمول بخش را توضیح دهد . در هر روز به مددجو در رابطه با مراقبت از خود و نوزاد در منزل آموزش دهد . با روش های کاهش درد (غیردارویی و دارویی) آشنا باشد توسط ارتباط مناسب با مددجو و حفظ حرمت و حریم وی ، راحتی بیشتر او را تأمین نماید

مراقبتهای پرستاری را در قبل ، حین و پس از انجام رویه های تشخیصی (سونوگرافی ، کنترل ضربان قلب ، شمارش حرکات جنین ، جمع آوری ادرار 24 ساعته ، و تشخیص حاملگی ، سن حاملگی و ...) مددجو را انجام دهد نیازهای جسمی ، روحی و روانی مددجویان را بر حسب اولویت تعیین کند پرستاری از مددجویان بی خطر ، کم خطر و آسیب پذیر (اختلالات سیستمیک ، متابولیکی ، عفونی ، وابسته به مواد) دهد .

مراقبتهای پرستاری را با رویکرد تفکر انتقادی قبل ، حین و پس از انجام زایمان ، بخش بعد از زایمان ، نوزادان و ... را انجام دهد. مراقبتهای پرستاری قبل ، حین و پس از انجام پروسیجرهای محول شده (همانند گذاشتن تغذیه لوله ای نوزاد ، مراقبت از بند ناف ، مراقبت از ناحیه اپی زیاتومی و ...) را انجام دهد. آموزش با رویکرد خانواده محوری و بر اساس تئوری یادگیری بزرگسالان را اجرا نماید .

ملاحظات فرهنگی ، اخلاقی با توجه به چارچوب قانونی (به شیوه مستقل خودگردان بر اساس نیاز ، مشکل محور ، غیر رسمی ، مرتب و منظم ، دوسویه ، مرتبط با نیازهای فراگیران ، با بهره مندی از تکنیکهای تجربی) را رعایت نماید .

اهم فعالیتهای یاددهی- یادگیری متناظر با هر یک از پیامدهای یادگیری²:

فعالیت های یاددهی- یادگیری متناظر با پیامد یادگیری:

بحث گروهی در خصوص مطالب هر جلسه ، انجام فعالیت های عملی و کسب مهارت های لازم

1. Expected Learning Outcomes

2. برخی نکات کاربردی، در انتهای چارچوب (پیوست شماره 1) ارائه شده است.

وظایف و مسؤولیت‌های کارآموزان/ کارورزان در دوره بالینی (سیاستها و ضوابط دوره):

به موقع در عرصه کارآموزی حاضر شده و در ساعت مقرر محیط را ترک می‌کند. در محیط بالین، اصول رفتار حرفه ای را رعایت می‌کند. از اعتماد به نفس کافی در انجام وظایف حرفه ای برخوردار است. با پرسنل، مددجویان و سایر اعضای تیم بهداشتی ارتباط توأم با احترام برقرار می‌کند. اطلاعات و اسرار مددجو را محرمانه نگه می‌دارد. حین انجام اقدامات پرستاری، حریم خصوصی مددجو را حفظ می‌کند. در شرایط ویژه و بحرانی، آرامش خود را حفظ کرده و به شیوه مناسب برخورد می‌کند. مسئولیت‌های واگذار شده را منطبق با اصول حرفه ای انجام می‌دهد. متناسب با نیازهای عملکرد بالینی، در جهت ارتقای سطح علمی خود و هم‌تایان تالش می‌کند.

نحوه ارزیابی کارآموزان/ کارورزان:

▪ نوع ارزیابی (تکوینی/تراکمی)

▪ روش ارزیابی دانشجو

▪ سهم ارزشیابی هر نوع/ روش در نمره نهایی دانشجو

درصد نمره	نحوه ارزشیابی
30	رعایت نظم و شئون رفتار حرفه ای
70	OSCE

منابع یادگیری: منابع شامل کتب مرجع، نشریه‌های تخصصی و نشانی وبسایت‌های مرتبط می‌باشد.

جعفر بگلوم، تقی زاده ز، خدامرادی ك (1392). پرستاری مادران و نوزادان لیفر 2012. چاپ اول، تهران، اندیشه رفیع.

□ ساداتیان ا، قره‌خانی پ (1392). اصول بارداری و زایمان (تظاهرات اصلی و درمان بیماری‌ها CMMMD)، (چاپ سوم، تهران، انتشارات شهر آب.

□ ذوالفقاری م، نوقابی اع (1393). پرستاری و بهداشت مادران و نوزادان. تهران، نشر تحفه.

□ ضیغمی کاشانی ر، دشتی ا، بختیاری م (1394). پرستاری بهداشت مادران و نوزادان. چاپ چهارم، تهران، نشر جامعه نگر.

برنامه زمان‌بندی هفتگی:

خواهشمند است جدول زیر به دقت تکمیل شود. برخی خانه‌های جدول به صورت فرضی و تنها برای مثال، تکمیل شده‌اند.

روزهای هفته	روز اول	روز دوم	روز سوم	روز چهارم	روز پنجم	روز ششم
-------------	---------	---------	---------	-----------	----------	---------

روشهای کنترل درد زایمان - انجام امور مربوط به بیمار	مراحل مختلف زایمان و مراقبتهای مربوطه - انجام امور مربوط به بیمار	روشهای ارزیابی سلامت جنین- انجام امور مربوط به بیمار	مراقبتهای دوران بارداری - انجام امور مربوط به بیمار	اصطلاحات رایج در بخش زنان و مامایی- انجام امور مربوط به بیمار	مرور مهارتهای رایج در اسکیل لب	نوع فعالیت
دکتر سریه پورتنقی	دکتر سریه پورتنقی	دکتر سریه پورتنقی	دکتر سریه پورتنقی	دکتر سریه پورتنقی	دکتر سریه پورتنقی	مسئول
ساعت 7:30 تا 12:30	ساعت 7:30 تا 12:30	ساعت 7:30 تا 12:30	ساعت 7:30 تا 12:30	ساعت 7:30 تا 12:30	ساعت 7:30 تا 12:30	زمان انجام فعالیت
					مانکن مادر باردار- مولاژ توش واژینال- مولاژ سونداژ	امکانات آموزشی مورد نیاز

روزهای هفته	روز هفتم	روز هشتم	روز نهم	روز دهم
نوع فعالیت	مراقبتهای دوره بعد از زایمان- انجام امور مربوط به بیمار شیردهی- تنظیم خانواده	مراقبت و ارزیابی نوزاد طبیعی - انجام امور مربوط به بیمار	مروری بر فعالیتها- انجام امور مربوط به بیمار	آزمون OSCE
مسئول	دکتر سریه پورتنقی	دکتر سریه پورتنقی	دکتر سریه پورتنقی	دکتر سریه پورتنقی

ساعت 7:30 تا 12:30	ساعت 7:30 تا 12:30	ساعت 7:30 تا 12:30	ساعت 7:30 تا 12:30	زمان انجام فعالیت امکانات آموزشی مورد نیاز
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--

نکات کاربردی پیامدهای یادگیری

پیامدهای یادگیری، ترکیبی از دانش، نگرش، مهارت‌ها و به طور کلی ویژگی‌هایی هستند که می‌خواهیم دانشجویان ما در انتهای دوره داشته باشند. در واقع به لحاظ ساختاری، پیامدهای یادگیری جملاتی هستند که توصیف می‌کنند در انتهای دوره چه انتظاری از دانشجو داریم و به عبارت دیگر دانشجو در انتهای دوره چه چیزی را باید بداند، درک کند و قادر به انجام آن باشد.

برای مثال دانشجوی دکترای تخصصی در پایان دوره ... باید بتواند ضمن آگاهی بر ضوابط پژوهش اخلاقی، اصول مرتبط را در استفاده از منابع اطلاعاتی منتشر شده، منتشر نشده و الکترونیکی به کار ببرد.

فعالیت‌های یاددهی-یادگیری

منظور از فعالیت‌های یاددهی، مجموعه فعالیت‌هایی است که استادان و دستیاران ارشد در هنگام ایفای نقش استادی، به منظور آموزش بهینه کارآموزان/ کارورزان بر عهده دارند. در این میان، استفاده از راهبردهای یاددهی-یادگیری متمرکز بر روش‌های فعال و تعاملی، موجب تقویت انگیزه و محوریت یادگیرندگان خواهد شد. نظیر بحث در گروه‌های کوچک، آموزش مبتنی بر مسأله، آموزش مبتنی بر تیم و روش‌های خودآموزی و آموزش الکترونیکی. و منظور از فعالیت‌های یادگیری، مجموعه فعالیت‌هایی است که کارآموزان/ کارورزان به منظور ارتقای دانش و مهارت در هر یک از چرخش‌ها، موظف به انجام آنها هستند. به عنوان مثال: شرکت فعال در راند¹، گراند راند² و ژورنال کلاب³، رایه کنفرانس‌های آموزشی⁴

روش‌های ارزیابی کارآموزان/ کارورزان

ارزیابی کارآموزان/ کارورزان به صورت تکوینی (در طول دوره آموزشی و با هدف ارائه بازخورد و اصلاح عملکرد فراگیر و یا با اختصاص سهمی از نمره نهایی به آن، تأثیرگذار در ارزیابی پایانی دانشجو) و پایانی (در پایان دوره آموزشی به منظور تصمیم‌گیری و قضاوت در خصوص میزان یادگیری فراگیر) و با بهره‌مندی از انواع روش‌های ارزیابی صورت می‌پذیرد:

- **ارزیابی دانش نظری⁵** با استفاده از انواع آزمون‌های کتبی اعم از تشریحی، صحیح و غلط، چند گزینه‌ای، جور کردنی، استدلال محور و ...

1. Round

2. Grand Round

3. Journal Club

4. Didactic Conferences

5. بر طبق برنامه‌های آموزشی دوره‌های کارآموزی و کارورزی مصوب کمیته برنامه‌ریزی دوره پزشکی عمومی، سهم ارزیابی نظری در دوره کارآموزی نباید بیش از 50 درصد نمره نهایی ارزیابی کارآموزان بوده و در دوره کارورزی نباید بیش از 25 درصد نمره نهایی ارزیابی را به خود اختصاص دهد.

- **ارزیابی عملکردی¹** در محیط‌های شبیه سازی شده برای مثال با استفاده از آزمون بالینی ساختارمند عینی² به عنوان یکی از مصادیق بارز آزمون‌های ویژه ارزیابی عملکرد
- **ارزیابی در محیط کار³** با ذکر فعالیت‌هایی که کارآموزان/ کارورزان به طور مستقل و یا با راهنمایی استاد در محیط‌های کار واقعی انجام می‌دهند. نظیر انجام پروسیجرهای مختلف و با استفاده از انواع روش‌های ارزشیابی در محیط کار مانند:
 - ارزشیابی 360 درجه⁴
 - بررسی پورت فولیو⁵ و لاگ بوک⁶
 - استفاده از Global rating form⁷
 - استفاده از روش‌هایی مانند⁸ DOPS،⁹ Mini-CEX و ... با هدف ارزیابی در طول دوره (ارزیابی تکوینی)

1. Performance Based Assessment

2. Objective Structured Clinical Examination (OSCE)

3. Workplace Based Assessment

4. Multi Source Feedback (MSF)

5 Portfolio

6 Logbook

7. در پایان هر چرخش بالینی، توسط عضو هیأت علمی مربوط، در خصوص ابعاد مختلف توانمندی‌های مورد انتظار دانشجوی به صورت کلی، انجام می‌شود و بر طبق برنامه‌های آموزشی مصوب دوره پزشکی عمومی، در دوره کارآموزی، سهم اختصاص یافته به این روش ارزیابی، حداکثر 50% ارزیابی نهایی کارآموز بوده و در دوره کارورزی، حداقل 40% و حداکثر 75% ارزیابی نهایی کارورز می‌باشد. این شکل از ارزیابی نیاز به مجموعه روشنی از شاخص‌های عملکرد دارد که با توجه به ارتباطی که با توانمندی‌های مورد انتظار برای فراگیران دارند، از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند. در این روش، عملکرد فراگیر با استفاده از یک مقیاس درجه بندی، در هر یک از حوزه‌های توانمندی، مورد ارزیابی قرار گرفته و به او امتیاز داده می‌شود.

8. مشاهده مستقیم مهارت‌های بالینی **Direct Observation of Procedural Skills**: روشی است که به طور ویژه، برای ارزیابی مهارت‌های عملی (پروسیجرها) طراحی شده است. در این روش فراگیر در حین انجام پروسیجر، مورد مشاهده قرار می‌گیرد و عملکرد وی بر اساس یک چک لیست ساختارمند، ارزیابی می‌شود. با این روش، بعد از هر بار انجام آزمون، نقاط قوت و ضعف فراگیر شناسایی می‌شوند. فرایند مشاهده فراگیر در حدود ۱۵ دقیقه و ارائه بازخورد به وی حدود ۵ دقیقه به طول می‌انجامد.

9. **Mini Clinical Evaluation Exercise**: در این نوع آزمون، یکی از اعضای هیأت علمی، عملکرد فراگیر را در مواجهه با بیمار مشاهده می‌کند و سپس با استفاده از مقیاس درجه بندی به هر کدام از توانمندی‌های فراگیر، در فرمی که به همین منظور تهیه شده است، نمره می‌دهد. در این نوع آزمون انتظار می‌رود عملکرد فراگیر در طول ترم در چند مواجهه و با استفاده از ارزیابان متفاوت، ارزیابی شود.

